

Brussel, 6 mei 2019
(OR. en)

8653/19

EDUC 214
SOC 321

NOTA

---

van: het secretariaat-generaal van de Raad

aan: het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad

Betreft: Voorbereiding van het oriënterend debat van de Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport in mei met als titel "Bouwen aan de toekomst van Europa: de bijdrage van onderwijs en opleiding aan de versterking van de sociale cohesie"

- *Oriënterend debat*

(*Openbaar debat overeenkomstig artikel 8, lid 2, van het reglement van orde van de Raad*)

[voorgesteld door het voorzitterschap]

Na raadpleging van het Onderwijscomité heeft het voorzitterschap bijgaande discussienota opgesteld als basis voor het oriënterend debat in de Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport op 22 en 23 mei 2019.

Bouwen aan de toekomst van Europa: de bijdrage van onderwijs en opleiding aan de versterking van de sociale cohesie***Discussienota van het voorzitterschap***

De Sociale Top in Göteborg (Zweden) van 17 november 2017 was gewijd aan de rol van onderwijs en cultuur. Bij die gelegenheid heeft de Commissie een visie gepresenteerd voor een Europese onderwijsruimte tegen 2025. In dit verband werd in de conclusies van de Europese Raad van 14 december 2017¹ erkend dat onderwijs en cultuur *"een sleutelrol [vervullen] bij het opbouwen van inclusieve, hechte samenlevingen, en bij het op peil houden van ons concurrentievermogen"*. Tegelijkertijd heeft de Europese Raad de Commissie, de Raad en de lidstaten opgeroepen zich te beraden op mogelijke maatregelen om te voorzien in *"de behoefte aan een inclusieve, op een leven lang leren gebaseerde en op innovatie gerichte aanpak van onderwijs en opleiding"*. Als vervolg hierop werden met de twee door de Commissie voorgestelde onderwijspakketten de grote lijnen voor de Europese onderwijsruimte uitgetekend.

Uitgaande van zijn sturende rol op dit gebied, heeft de Raad op 22 mei 2018 conclusies² aangenomen over toewerken naar een visie op een Europese onderwijsruimte. In de conclusies werd allereerst herinnerd aan de sociale dimensie van onderwijs en werd het eerste beginsel van de Europese pijler van sociale rechten benadrukt, dat luidt dat iedereen recht heeft op hoogwaardige en inclusieve voorzieningen voor onderwijs, opleiding en een leven lang leren om de vaardigheden te verwerven en te onderhouden die nodig zijn om ten volle aan het maatschappelijk leven te kunnen deelnemen en overgangen op de arbeidsmarkt met succes te kunnen opvangen.

---

¹ Document EUCO 19/1/18 REV 1.

² PB C 195 van 7.6.2018, blz. 7.

De Raad onderstreepte voorts de cruciale rol van onderwijs en cultuur bij het tot elkaar brengen van de Europeanen en het belang daarvan voor de toekomst van zowel iedereen afzonderlijk als de Unie in haar geheel. De Raad verzocht de lidstaten te blijven reflecteren over een gedeelde visie op een Europese onderwijsruimte en de verbanden met het strategisch EU-kader voor samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding na 2020, en benadrukte daarbij dat het huidige kader (ET 2020) een waardevolle basis biedt om gemeenschappelijke prioriteiten te stellen en de lidstaten te steunen bij het moderniseren van hun onderwijs- en opleidingsstelsels.

In de mededeling van de Commissie "De Europese identiteit versterken via onderwijs en cultuur"³ – waarin de visie voor een Europese onderwijsruimte wordt uiteengezet – werd eveneens de sleutelrol benadrukt van onderwijs en cultuur als de grootste drijfkrachten achter het versterken van de Europese identiteit en het verwerven van een beter inzicht in wat het betekent Europeaan te zijn. Onze tradities, geschiedenis en cultureel erfgoed – die de kern vormen van onze beschaving – zijn sterke fundamenten waar wij als Unie op moeten bouwen. Elkaar beter leren kennen en tegelijkertijd samen opkomen voor de beginselen van democratie en solidariteit kan ons helpen een duurzame en veilige toekomst voor Europa op te bouwen.

Samenlevingen, gemeenschappen en families komen met elkaar in contact in instellingen voor onderwijs en opleiding. De deskundigengroep onderwijs en opleiding in Europa (die de voorbereiding van het strategisch EU-kader voor samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding na 2020 ondersteunt) heeft in haar werk over "inclusie en burgerschap" de rol van scholen benadrukt als gemeenschapsruimtes, die dienstdoen als verbindingspunten tussen verschillende gemeenschappen en diensten, zoals gezondheid en welzijn.

---

³ COM(2017) 673 final.

Bovengenoemd verslag erkent tevens de waarde van tolerantie en inclusie bij burgerschapsvorming, vooral dan in de strijd tegen populistische en extremistische wereldbeelden. Tijdens hun bijeenkomst in Timisoara op 1 en 2 april hebben de directeuren-generaal voor scholen het initiatief "Scholen openstellen voor Europa" aangehaald als een belangrijke kans voor ons allen – besluitvormers, leraren en schoolleiders – om bij te dragen aan de toekomst van de Unie door ervoor te zorgen dat EU-waarden en democratische beginselen centraal blijven staan in onze onderwijssystemen. De deelnemers onderstreepten het belang van onderwijspraktijken, participatieve leeromgevingen en democratische besluitvormingsprocessen in scholen. In dezelfde geest steunt het initiatief "Europese universiteiten" – dat een hoeksteen van de Europese onderwijsruimte is en een gamechanger voor het Europese hogeronderwijslandschap – op een sterke combinatie van uitmuntendheid en inclusie, zowel in geografisch als in sociaal opzicht, en bevordert het tegelijkertijd de Europese identiteit.

In de aanbeveling van de Raad inzake de bevordering van gemeenschappelijke waarden, inclusief onderwijs en de Europese dimensie in lesgeven⁴ wordt de noodzaak benadrukt om *"ervoor [te] zorgen dat de gemeenschappelijke waarden die zijn vastgelegd in artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, van jongs af aan en op alle onderwijsniveaus en in alle onderwijsvormen, vanuit het oogpunt van een leven lang leren, meer worden gedeeld met het oog op meer sociale cohesie en een sterker positief en inclusief gevoel van samenhang op lokaal, regionaal, nationaal en Unieniveau"*. In de aanbeveling wordt gesteld dat inclusief onderwijs voor alle lerenden bevorderd kan worden door met name: *"alle lerenden van jongs af aan en gedurende het hele leven hoogwaardig onderwijs te bieden; alle leerlingen, onder wie leerlingen uit sociaal-economisch achtergestelde milieus, met een migratieachtergrond, met speciale behoeften of met uitzonderlijke talenten, de nodige steun te bieden in overeenstemming met hun bijzondere behoeften; de overgang tussen de verschillende onderwijstrajecten en -niveaus te vergemakkelijken en adequate onderwijs- en loopbaanbegeleiding te bevorderen"*.

---

⁴ PB C 195 van 7.6.2018, blz. 1.

Tijdens het Bulgaarse en het Oostenrijkse voorzitterschap heeft de Raad de aanbeveling inzake de bevordering van gemeenschappelijke waarden, inclusief onderwijs en de Europese dimensie in lesgeven aangenomen, evenals de conclusies van de Raad over toewerken naar een visie op een Europese onderwijsruimte en de aanbeveling betreffende de bevordering van de automatische wederzijdse erkenning van diploma's hoger onderwijs en hoger secundair onderwijs, en van de resultaten van leerperioden in het buitenland.

De aanbevelingen van de Raad inzake een alomvattende benadering van het onderwijzen en leren van talen en betreffende stelsels voor onderwijs en opvang van hoge kwaliteit voor jonge kinderen, die op de agenda staan met het oog op aanneming door deze Raad, bieden, exact één jaar nadat de voorstellen door de Europese Commissie werden ingediend, concrete richtsnoeren voor het bevorderen van inclusieve leeromgevingen en leerresultaten.

Gezien het bovenstaande wordt de ministers gevraagd zich te beraden over de ontwikkeling van een Europese onderwijsruimte tegen 2025, in het bijzonder wat de versterking van de sociale cohesie betreft. In dit verband worden de volgende oriënterende vragen voorgelegd:

Vragen

1. Wat zijn de volgende noodzakelijke stappen in de Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding met het oog op het behalen van de doelstelling, namelijk het tot stand brengen van een Europese Onderwijsruimte tegen 2025?

2. Welke zijn in uw land de meest succesvolle projecten of praktijken ter bevordering van een leercultuur die gebaseerd is op gemeenschappelijke waarden en het versterken van de sociale cohesie? Hoe kan samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding op het Europese niveau een dergelijke leercultuur versterken bij lerenden van alle leeftijden?